

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

підготовки бакалавр

галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 053 Психологія

освітньо-професійної програма: Психологія

Силабус освітнього компонента «**Педагогічна психологія**» для бакалаврів галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності: 053 Психологія, освітньо-професійної програми психологія

Розробники: Розмирська Юлія Анатоліївна, кандидат психологічних, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Вірна Ж. П.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Гошовський Я. О.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма		
Кількість годин 150 / кредитів – 5	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки спеціальність 053 Психологія Освітньо-професійна програма: Психологія Освітній ступінь: бакалавр	нормативна
ІНДЗ: немає		Рік навчання:4-й
		Семестр 7
		Лекції:28
		Практичні, семінарські:26
		Лабораторні заняття- немає
		Консультацій:8
		Самостійна робота:88
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Розмирська Юлія Анатоліївна

Кандидат психологічних наук

Доцент кафедри педагогічної та вікової психології

+380963832031,

rozmyrska.yuliia@vnu.edu.ua,

Якщо здобувач освіти потребує консультацій, то час їх проведення узгоджується заздалегідь з викладачем.

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Програма освітнього компонента «Педагогічна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 053 психологія; практична психологія освітнього ступеня «бакалавр».

Спрямована на формування у здобувача освіти знань про закономірності процесу навчання і виховання, вміння самостійно визначати потенційні можливості особистості, діяльності; формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про структуру педагогічної діяльності, стилі педагогічного спілкування, механізми навчання, виховання, учіння;

виявлення особливостей традиційних та новітніх технологій навчання, виховання та розвитку, шляхів самоусвідомлення та самовдосконалення педагога.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Основна мета курсу - розкриття психологічних закономірностей та механізмів навчально-виховного процесу; формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань у галузі навчання, виховання, педагогічної діяльності.

Основними завданнями дисципліни є:

- засвоєння матеріалу про психологічні закономірності та механізми процесу навчання та виховання;
- поглиблення знання здобувачів освіти про психологію педагогічної діяльності;
- формування системного уявлення про психологічні основи традиційних та інноваційних технологій навчання;
- розвиток вміння аналізувати психолого-педагогічні ситуації, стилі педагогічного спілкування;
- запровадження навичок діяти відповідно своїх професійних обов'язків у практичній професійній діяльності.

3. Результати навчання (компетентності)

загальні компетенції:	
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК5.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК8.	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК9.	Здатність працювати в команді.
спеціальні компетенції:	
СК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом

	психології.
СК2.	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
СК3.	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
СК4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
СК5.	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
СК7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
СК10.	Здатність дотримуватися норм професійної етики.
СК11.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмовані результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

4. Структура освітнього компонента (денна форма навчання)

(психологія)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекц.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю
Тема 1. «Предмет і завдання педагогічної психології»	18	4	4	1	9	4 ДС/Р
Тема 2. «Психологія навчання»	14	2	2	1	9	4 ДБ/Р
Тема 3. «Психологія учіння»	14	2	2	1	9	4 Т/Р
Тема 4. «Психологія виховання»	13	2	2	-	9	4 ДС/Р
Тема 5. «Психологія педагогічної діяльності»	15	4	2	1	8	4 ДС/Р
Разом за змістовим модулем 1	74	14	12	4	44	20
Тема 6. «Психологія особистості вчителя»	14	2	2	-	9	4 Т/Р
Тема 7. «Психологія педагогічного спілкування»	14	2	2	1	9	4 ДБ/Р
Тема 8. «Психологічний аналіз уроку»	13	2	2	1	8	4 ДС/Р
Тема 9. «Освіта он-лайн – психологічні особливості»	18	4	4	1	9	4 РМГ
Тема 10. «Візуалізація навчального матеріалу»	19	4	4	1	9	4 РМГ
Разом за змістовим модулем 2	76	14	14	4	44	20
Модульні контрольні роботи						60

Екзамен						60
Разом усього	150	28	26	8	88	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

V. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Усі заняття здобувач освіти відвідує згідного розкладу навчального процесу. У випадку, коли здобувач освіти має дозвіл на вільне відвідування, лекційний матеріал може опрацьовувати самостійно. Коли ж здобувач освіти з певних об’єктивних причин не зміг бути присутнім на практичних заняттях та лабораторних роботах, він може їх відпрацювати під час індивідуальних занять.

Враховується науково-дослідницька робота здобувач освіти, публікації, участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

Політика щодо академічної доброчесності: усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із текстовими запозиченнями не більше 25%.

Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>)

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.

VI. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Загальна оцінка за освітній компонент «Педагогічна психологія» складається з балів, які отримує здобувач освіти за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях (40 балів). МКР оцінюється максимальною кількістю балів - 60. Якщо здобувач освіти хоче покращити результат, або отримав недостатньо балів, то він може скласти екзамени, який оцінюється від 0 до 60 балів.

На екзамені враховуються бали за поточне оцінювання і здачу екзамену, результати МКР не враховуються.

VII. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VIII. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Предмет і завдання педагогічної психології, зв'язок її з іншими науками.
2. Методи дослідження у педагогічній психології, їх класифікація.
3. Учіння як самостійна пізнавальна діяльність, структурні компоненти учіння та їх розвиток
4. Загальне поняття про науочіння, його рівні і види (сенсорний, моторний, когнітивний).
5. Діалектика взаємодії навчання і розвитку.
6. Психологія навчання як розділ педагогічної психології, теорії та види навчання.
7. Сучасні теорії навчання.

8. Єдність когнітивного і емоційного в навчальній діяльності.
9. Психологічне обґрунтування поняття виховання, його мета.
10. Засоби і методи виховання.
11. Самопізнання і самооцінка – передумови самоуправління у вихованні.
12. Рівні моральної вихованості.
13. Місце і функції вчителя у педагогічній діяльності.
14. Стилi спілкування вчителя з учнями.
15. Структура діяльності вчителя у педагогічній діяльності.
16. Навчальна діяльність як фактор формування особистості.
17. Психологічні вимоги до організації уроку.
18. Педагогічний прийом емоційного впливу на учнів.
19. Основні принципи організації і проведення навчального процесу, їх психологічне обґрунтування.
20. Види педагогічних оцінок, їх психологічне значення.
21. Вікові особливості педагогічної оцінки.
22. Педагогічна оцінка і авторитет вчителя.
23. Інновації як педагогічна категорія, їх класифікації.
24. Поняття альтернативної оцінки.
25. Психологічні умови формування уміння вчитися самостійно.
26. Діяльність вчителя в процесі навчання учнів.
27. Індивідуальний підхід при оцінюванні знань учнів.
28. Психологічні засоби виховного впливу на учнів.
29. Види, засоби і форми спілкування учнів.
30. Психологічний аналіз уроку, його зміст.
31. Засоби заохочення учнів до навчання.
32. Мотиваційний аспект уроку, його зміст.
33. Методика вивчення мотивів навчальної діяльності .
34. Методика вивчення уваги учнів на уроці.
35. Методика вивчення інтересів учнів до навчальної діяльності.
36. Питання індивідуальних відмінностей учнів в процесі навчання.
37. Психологічна модель зрілої особистості вчителя.
38. Характеристика детермінантів психологічного розвитку.
39. Активізація пізнавальної діяльності школярів.
40. Психологічні особливості навчання в мережі.
41. Засоби підвищення ефективності навчання он-лайн.
42. Іноземний досвід дистанційного навчання.
43. Когнітивна репрезентація учбового матеріалу.
44. Психологічні аспекти структуризації та схематизації.
45. Колір як інструмент ефективної візуалізації.

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бідюк І. А., Научитель О. Д. Педагогічна психологія: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2017. 55 с.
2. Бочелюк, В. Й., Зарицька В. В. Педагогічна психологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ, 2006. 248 с.
3. Видра, О. Г. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: Центр учб. літ., 2011. 112 с.
4. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О.В. Скрипченко та ін.; М-во освіти і науки України. Вид. 2-е, доповн. Київ: Каравела, 2009. 400 с.
5. Вічалковська Н. К., Іванашко О. Є. Розвиток здатності до антиципації в навчальній діяльності // East European Journal of Psycholinguistics. 2015. Т. 2. С. 159-167.
6. Вічалковська, Н. К. Психологічний супровід превентивного навчання та виховання в системі освіти / Н.К. Вічалковська, О.Є. Іванашко, О.А. Чернявська// Культура й розвиток особистості: міфи та реалії в психології й педагогіці : Матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (24-25 червня 2009 року). Луцьк, 2009. С. 11-15.
7. Власова, О. І. Педагогічна психологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Либідь, 2005. 400 с.
8. Головінський, І. З. Педагогічна психологія : навч. посіб. для вищої шк. Київ: Аконт, 2003. 288 с.
9. Гошовський Я. О. Go-Far: посібник для навчання батьків. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2017. 60 с.
10. Гошовський, Я. О. Сім'я та освітні інституції: психологія системної взаємодії. *Психологія і особистість*, 2013 (1), 191-192.
11. Заброцький М. М., Шапошникова Ю. Г. Педагогічна психологія. Лекції: навч. посіб. Херсон, 2017. 143 с.
12. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія. Актуальні студії сучасних українських учених: навч. посіб. Дрогобич: П'світ, 2014. 151 с.
13. Савчин, М. В. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2007. 424 с.
14. Степанов, О. М. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 414 с.

Інтернет-ресурси

15. Гальцева Т. О., Братаніч Б. В. Психологічна готовність педагогів до комунікації на основі гуманістичних цінностей. URL: https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/2_2022/25.pdf
16. Гошовська Д. Т., Гошовський Я. О. Поведінкові стратегії депривованої дитини в контексті втраченого родинного генезу. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*, 2015. (1), С. 94-101.
URL: <http://www.irbis-nbuiv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Tipp_2015_1_14.pdf

17. Гошовський Я. О. Закладова депривація як негативний чинник онто-і соціогенезу дитини, 2013.
URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/631/1/%D0%AF.%D0%93%D0%BE%D1%88%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F....doc>
18. Гошовський Я. О., Гошовська Д. Т. Генетично-психологічна парадигма вивчення особистісної ідентичності педагога. *Психологія: реальність і перспективи*, 2013. (1). С. 11-13.
URL: http://www.irbis-nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/prp_2013_1_6.pdf
19. Грейліх О. Психологічні особливості комунікативної культури майбутніх педагогів. *Наукові перспективи*, 2022. (6 (24)).
URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/download/1905/1903>
20. Денисенко В. Педагогічна техніка викладача як фасилітатора учбового процесу та її компоненти. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2022.
URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/48_2022/part_1/48-1_2022.pdf#page=284
21. Заболотня А. Г. Психологічні аспекти педагогічної діяльності вчителя. *Actual Priorities of Modern Science, Education and Practice*, 2022.
URL: https://www.researchgate.net/profile/Buzun-Andriy-2/publication/359861789_L'INITIATIVE_FARM_POSES_DSOUTIEN_SCIENTIFIQUE_EN_UKRAINE_FARM_INICIATIVA_NAUKOVIJ_SUPROVID_V_UKRAINI_Actual_priorities_of_modern_science_education_and_practice_Proceedings_of_the_III_International_links/62533907d726197cfd4c981b/LINITIATIVE-FARM-POSES-D-SOUTIEN-SCIENTIFIQUE-EN-UKRAINE-FARM-INICIATIVA-NAUKOVIJ-SUPROVID-V-UKRAINI-Actual-priorities-of-modern-science-education-and-practice-Proceedings-of-the-III-Internation.pdf#page=573
22. Міщенко Д. Ю. Психологічна характеристика невстигаючих учнів. *Теоретико-методологічні проблеми практичної психології та її перспективи розвитку: Збірник доповідей Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, присвяченої 125-річчю з Дня народження Гордона Олпорта.*—Кропивницький, 2022.
URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/conferences/2022/zbirn_stud_psycholog_11.05.22.pdf#page=127
23. Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах

